

**Αυτόνομη και συλλογική διαχείριση της
ορολογίας μέσα από συναφή και
παράλληλα κείμενα με την υποστήριξη
εργαλείου κοινωνικής επισήμανσης στο
μάθημα της εξειδικευμένης μετάφρασης**

**Θεόδωρος Βυζάς
Ελευθερία Δογορίτη
ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ**

Αναζήτηση της πληροφορίας και εξειδικευμένη μετάφραση: η σημασία της διδασκαλίας του πληροφοριακού εγγραμματισμού

- ❑ Ο πληροφοριακός εγγραμματισμός αποτελεί το πλαίσιο που παρέχει την ανάπτυξη δεξιοτήτων που καθιστούν το άτομο πληροφοριακά εγγράμματο.
- ❑ Ψηφιακός εγγραμματισμός: απόκτηση των δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη διαχείριση των νέων ψηφιακών δυνατοτήτων («ο ψηφιακός εγγραμματισμός είναι η συνειδητοποίηση, η στάση και η ικανότητα των ατόμων να χρησιμοποιούν σωστά τα ψηφιακά εργαλεία»).
- ❑ Πληροφοριακός εγγραμματισμός και ψηφιακός εγγραμματισμός: εξίσου σημαντικοί καθώς αποτελούν τους άξονες των επιστημών της πληροφορίας.

Ο πληροφοριακός εγγραμματισμός εντάσσεται σε ένα πλαίσιο τεχνικοπαιδαγωγικό με στόχο να καταστούν οι φοιτητές ικανοί:

- να καθορίζουν τη φύση και την έκταση της πληροφόρησης που χρειάζονται,
- να την αναζητούν,
- να την αξιολογούν και
- να την αξιοποιούν παιδαγωγικά έχοντας υπόψη τους τα νομικά και ηθικά ζητήματα που περιβάλλουν τη χρήση των πληροφοριών.

Ενας από τους στόχους της διδασκαλίας της εξειδικευμένης μετάφρασης είναι η καλλιέργεια ~~δεξιοτήτων εύρεσης, αξιολόγησης και αξιοποίησης όλων των πηγών νοήματος σε διαδικτυακές πηγές.~~

Η έρευνα και τεκμηρίωση σε κειμενικό επίπεδο είναι απαραίτητες για να επιτελέσει η εξειδικευμένη μετάφραση τον σκοπό της, άρα

η έρευνα, ανάλυση και αποθήκευση κειμένων είναι καθοριστικοί παράγοντες στην ανάπτυξη της ικανότητας διαχείρισης κειμένου και βοηθούν τον μεταφραστή στην παραγωγή κειμένου στη γλώσσα-στόχο.

Ορολογική τεκμηρίωση κλασική δραστηριότητα αφού ο μεταφραστής, καθώς δεν είναι απαραίτητα ειδικός του πεδίου, πρέπει να στηρίξει την επιλογή του **σε παραδείγματα χρήσης των ισοδύναμων όρων μέσα σε συγκεκριμένο**. Ως μέρος της μεταφραστικής ικανότητας, η απόκτηση, διαχείριση και χρήση πόρων πρέπει να διδάσκονται και να εξασκούνται συστηματικά κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.

Παράλληλα και συναφή κείμενα και σκοπιμότητα της χρήσης τους

- Παράλληλα λέγονται δύο κείμενα εκ των οποίων το πρώτο είναι γραμμένο σε μια γλώσσα A (γλώσσα-πηγή) και το δεύτερο αποτελεί μετάφραση του πρώτου σε μια γλώσσα B (γλώσσα-στόχος) και το αντίστροφο. Χρησιμεύουν στην **αναζήτηση δίγλωσσης πληροφορίας** και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως **μεταφραστικές μνήμες**.
- Τα συναφή κείμενα είναι κείμενα στη γλώσσα-στόχο με ομοιότητες προς το πρωτότυπο ως προς τη σύνθεση, το είδος και το περιεχόμενο. Ο μεταφραστής μπορεί να εντοπίσει, να ανασύρει και να χρησιμοποιήσει τμήματα, ώστε να επιταχυνθεί η εργασία του και να **ενισχυθεί η ορολογική και φρασεολογική συνεκτικότητα**. Στόχος: η παραγωγή ακριβούς και συνεπούς μετάφρασης.

Το μοντέλο περί αυστηρά μονόσημων όρων δεν ισχύει απόλυτα μέσα σε κειμενικό περιβάλλον, ειδικά στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, οπότε και τα πιο εξειδικευμένα λεξικά αποδεικνύονται συχνά ανεπαρκή.

➡ αδιαμφισβήτητη η σημασία της **κειμενικής τεκμηρίωσης** στην εξειδικευμένη μετάφραση

European Master's in Translation: έμφαση στην αναζήτηση και την εξαγωγή της πληροφορίας καθώς τις συμπεριλαμβάνει στις ικανότητες του επαγγελματία μεταφραστή

Ο επαγγελματίας μεταφραστής πρέπει:

α) να προσδιορίζει τις ανάγκες του σε πληροφόρηση και τεκμηρίωση,

β) να αναπτύσσει στρατηγικές έρευνας τεκμηρίωσης και ορολογίας,

γ) να εξάγει και να επεξεργάζεται πληροφορίες που σχετίζονται με δεδομένη δραστηριότητα,

δ) να αξιολογεί την αξιοπιστία των πηγών τεκμηρίωσης,

ε) να χρησιμοποιεί με αποτελεσματικό τρόπο ηλεκτρονικά εργαλεία και μηχανές αναζήτησης,

στ) να γνωρίζει πώς να αρχειοθετεί τα τεκμήριά του

Προβληματική και σύντομη περιγραφή του πειράματος

- Εξετάζεται ο ρόλος και η συμβολή ενός εργαλείου κοινωνικής επισήμανσης (Diigo) στην πρακτική της μετάφρασης μέσα από τη δημιουργία μιας διαδικτυακής κοινότητας μάθησης με στόχο την αποδελτίωση των ορολογικών πόρων
 - Στόχος: να υποστηρίξουμε αυτή τη συνολική διαδικασία ως πρότυπο διαμόρφωσης μεθοδολογικής προσέγγισης στη διδακτική της εξειδικευμένης μετάφρασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με έμφαση στην τεκμηρίωση μέσα από παράλληλα και συναφή κείμενα
-

➤ **Πρώτο στάδιο : γνωριμία με το εργαλείο**

Το Diigo, κοινωνικό εργαλείο Web 2.0, επιτρέπει στους χρήστες, μετά από δημιουργία προσωπικού λογαριασμού, να δεικτοδοτούν με προσωπικές λέξεις-κλειδιά (*tags*) τους πόρους τεκμηρίωσης που διαθέτουν και να τους διαμοιράζονται με τους άλλους, επωφελούμενοι ταυτόχρονα από τις επιλογές άλλων χρηστών με συναφή ενδιαφέροντα.

➤ **Δεύτερο στάδιο : κατανόηση του κειμένου στη γλώσσα-πηγή**

Μετάφραση γαλλικά-ελληνικά. Οι φοιτητές εργάστηκαν σε διαδικτυακά κείμενα από τα πεδία της οικονομίας και του δικαίου. Διέκριναν τα τεχνικά ή επιστημονικά πεδία που χαρακτήριζαν τα κείμενα αποδελτιώνοντας τους κυριότερους όρους.

- a. Λεξικογραφική έρευνα: η αναζήτηση ελληνικών ισοδυνάμων έγινε μέσα από διαδικτυακά λεξικογραφικά εργαλεία.
- b. Αναζήτηση συναφών και παράλληλων κειμένων: οι φοιτητές επισκέφτηκαν επίσημους ιστοτόπους. Κριτήρια επιλογής κειμένων: ~~συγγραφέας, χρονολογία παραγωγής του κειμένου, συχνότητα εμφάνισης των υπό αναζήτηση όρων.~~

Η κοινωνική επισήμανση και η χρήση των σχολίων:

ι. Αποθήκευση και αποδελτίωση γλωσσικού τεκμηρίου

The screenshot shows a web browser window displaying the EUR-Lex website. The browser's address bar shows the URL 'eur.lex'. The website header includes the EUR-Lex logo and the text 'Η πρόσβαση στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης'. A navigation menu at the top lists various services like 'EUR-Lex', 'Ευρετήριο', and 'Συχνές ερωτήσεις'. A language dropdown menu is set to 'ελληνικά (el)'. The main content area is partially obscured by a 'Add a Bookmark to Diigo' dialog box. The dialog box contains the following information:

- URL: <http://eur-lex.europa.eu/el/index.htm>
- Title: EUR-Lex
- Description: Εφημερίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ευρωπαϊκό δίκαιο. Αναζήτηση παράλληλων κειμένων.
- Tags: "Ευρωπαϊκή Ένωση" Νομοθεσία Νομολογία Ορολογία
- Used last time: Ευρωπαϊκή Έν... Νομοθεσία Νομολογία Ορολογία

The dialog box also features a 'Private' checkbox, a 'More Options' link, and 'Save', 'Save & Send', and 'Cancel' buttons. The background website content includes sections for 'ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ', 'ΑΠΛΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ', 'ΣΥΝΘΕΤΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ', and 'Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ'.

ii. Χρήση ενδοκειμενικού σχολίου

Sommaire

L'essentiel

1 L'interconnexion entre réseaux de transport d'électricité européens permet une assistance mutuelle entre pays voisins en cas de défaillance et une complémentarité de la demande et des parcs de production. Ce

Sticky Notes

● Athanasia Tryfonopoulou on 2011-12-07

tradspecial

Οι διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας είναι επίσης ο φορέας διασυνοριακών εμπορικών συναλλαγών που ευνοούν τον ανταγωνισμό και συμβάλλουν στη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη.

tradspecial

Post

es commerciales transfrontalières qui
é de l'électricité en Europe.

change globales de la France à environ
changes transfrontaliers tend à créer
à mettre en place des modalités

peuvent également construire et
dérogation de certaines parties de la

les uns aux autres dans un but :

défaillance technique brutale :

το σχόλιο για προσωπική χρήση:

- α) ευνοεί την εκμάθηση χάρη στην ενεργή ανάγνωση,
- β) κατηγοριοποιεί τα χωρία του τεκμηρίου,
- γ) αποτελεί απεικόνιση της εξέλιξης μιας δραστηριότητας,
- δ) χρησιμεύει στην απομνημόνευση των κυριότερων σημείων του τεκμηρίου

ευνοείται η κριτική σκέψη του αναγνώστη όταν αυτός συμβουλευεται τα

σχόλια προηγούμενων αναγνωστών, κυρίως όταν αυτά εκφράζουν

διαφοροποιημένες απόψεις.

iii. Διαμοιρασμός γλωσσικών πόρων στη μαθησιακή κοινότητα

Post: [Bookmark](#) [Topic](#)

Sort By: **Most Recent** | [Popular](#) Filter: **All** | [Bookmarks](#) | [Topics](#) | [Images](#)

[Vers un espace européen de transport maritime sans barrières](#) - 18 views

[europa.eu/...tr0014_fr.htm](#)

 shared by [lida tsesmeloglou](#) on 03 Apr 13 - [Comment](#) - [Like](#) - [No Cached](#) - [More](#) ▼

Vers un espace européen de transport maritime sans barrières

[Sofia Giovanovits](#) on 04 May 13

Προς έναν ευρωπαϊκό Χώρο θαλάσσιας Συγκοινωνίας χωρίς εμπόδια.

[Evangelos Masouris](#) on 23 May 13

Προς ένα ευρωπαϊκό χώρο θαλάσσιων μεταφορών χωρίς σύνορα

[Evangelos Masouris](#) on 23 May 13

Η παρούσα ανακοίνωση προτείνει τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου θαλάσσιων μεταφορών χωρίς σύνορα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ανταγωνιστικότητας των ενδοκοινοτικών θαλάσσιων μεταφορών και να καταστούν οι διαδικασίες τόσο απλές όσο και οι άλλοι τρόποι μεταφοράς.

[lida tsesmeloglou](#) about 9 hours ago

Προς ένα ευρωπαϊκό χώρο θαλάσσιων μεταφορών δίχως φραγμούς

Αυτόνομη και συλλογική διαχείριση της ορολογίας με βάση τα εμπειρικά δεδομένα (1/4)

- Όλοι οι φοιτητές δήλωσαν ικανοποιημένοι ή πολύ ικανοποιημένοι από το Diigo και από τις μηχανές αναζήτησης.
- Περίπου εννέα στους δέκα φοιτητές εξοικειώθηκαν με το Diigo σε δύο μαθήματα ενώ σχεδόν δύο στους τρεις εξοικειώθηκαν με τις μηχανές αναζήτησης σε μόλις ένα μάθημα. Όλοι ήταν μάλλον ή απόλυτα σύμφωνοι με τη χρήση του Diigo στο μάθημα της μετάφρασης τόσο στην τάξη όσο και σε εξ αποστάσεως διδασκαλία.
- Δυσκολίες: α) τεχνικές (50% των φοιτητών) β) γλωσσικές (90% των φοιτητών κατά την επιλογή της κατάλληλης λέξης-κλειδί για την αναζήτηση κειμένων).
- Ωστόσο: για το 100% των φοιτητών **βελτιώθηκε η αναζήτηση τεκμηρίων χάρη στην κοινωνική επισήμανση λόγω ασφαλούς αποθήκευσης-ταξινόμησης και ταχείας ανάκτησης.**

Αυτόνομη και συλλογική διαχείριση της ορολογίας με βάση τα εμπειρικά δεδομένα (2/4)

- Όλοι οι φοιτητές δήλωσαν ότι κέρδισαν σε αυτονομία και ότι οι δυνατότητες που παρέχονται από το Diigo βελτίωσαν την ποιότητα εκμάθησης.
- Σχεδόν τα δύο τρίτα των φοιτητών προτίμησαν τη συνδυασμένη χρήση επισημασμένων παράλληλων / συναφών κειμένων και λεξικών όταν επρόκειτο για αυτόνομη εργασία, ενώ τουλάχιστον επτά στους δέκα προτίμησαν τη συνδυασμένη χρήση επισημασμένων παράλληλων / συναφών κειμένων και λεξικών όταν επρόκειτο για συλλογική εργασία.
- Στο πλαίσιο συλλογικής εργασίας, από τα επισημασμένα τεκμήρια, καθότι διαμοιρασμένα, θεωρούν ότι μπορούν να επωφεληθούν όλα τα μέλη μιας ομάδας. Σχεδόν εννέα στους δέκα είχαν αυθόρμητα την επιθυμία να μοιραστούν τους επισημασμένους πόρους. Κριτήριο για τον διαμοιρασμό: για τουλάχιστον **έξι στους δέκα φοιτητές η συνεννόηση για τη δημιουργία ενός σώματος κειμένων χρήσιμου στη μετάφραση ειδικών κειμένων ενώ για περίπου το ίδιο ποσοστό φοιτητών η επιθυμία διαμοιρασμού και ανταλλαγής προσωπικής ερμηνείας προς διευκόλυνση των συμφοιτητών.**

Αυτόνομη και συλλογική διαχείριση της ορολογίας με βάση τα εμπειρικά δεδομένα (3/4)

- Για την πλειοψηφία : - θετική αποτίμηση της κοινωνικής επισήμανσης στο μάθημα της μετάφρασης ως εργαλείο ταυτόχρονα αυτόνομο και συλλογικό για την πρόσκτηση της ξένης γλώσσας
- καρποφόρα και εμπλουτιστική η διάδραση και η συλλογική εργασία εντός της ομάδας για τη συνοικοδόμηση της γνώσης.
- Οκτώ στους δέκα φοιτητές θεωρούν ότι το τελικό προϊόν προέκυψε από συλλογική δουλειά
- Τέλος, τουλάχιστον τρεις στους τέσσερις αξιολόγησαν θετικά τη δημιουργία της μαθησιακής κοινότητας χάρη στην αμοιβαία βοήθεια, καθώς το εργαλείο τους βοήθησε είτε να καλύψουν τα κενά τους, είτε να καταλάβουν τα λάθη τους, είτε να συντάξουν καλύτερη μετάφραση.

Αυτόνομη και συλλογική διαχείριση της ορολογίας με βάση τα εμπειρικά δεδομένα (4/4)

- Για το 100% των φοιτητών: θετική η βοήθεια του διδάσκοντος σε τεχνικά ζητήματα που αφορούν το Diigo
- Για τουλάχιστον 80% : θετική η συνδρομή του διδάσκοντος σε γλωσσικά ζητήματα.
- Για τουλάχιστον 3 στους 4: αποτελεσματικά τα σχόλια τόσο για την κατανόηση και μετάφραση άγνωστων όρων όσο και για την απομνημόνευση και πρόσκτησή τους
- Χρήση σχολίων (annotations): - για καταγραφή των ισοδυνάμων στη γλώσσα-στόχο από περίπου 80% των φοιτητών
- για αποθήκευση μεγάλων κειμενικών τεμαχίων στη γλώσσα-στόχο από 70% των φοιτητών
- Θετική αποτίμηση του πειράματος από τουλάχιστον 3 στους 4 διότι οι διαχειριστικές και γλωσσικές δεξιότητες που καλλιεργήθηκαν μέσω του Diigo στην πρακτική της μετάφρασης ενίσχυσαν τη συνεργατική και αυτόνομη μάθηση
- Δύο τελικές αξιολογήσεις, μία χωρίς κανένα βοήθημα και μία με όλα τα βοηθήματα στη διάθεση των φοιτητών, επιβεβαίωσαν την πρόσκτηση της ορολογίας

Συμπεράσματα

- Καταγράφηκε η σημασία διδασκαλίας του πληροφοριακού εγγραμματισμού και η οργανική σχέση ενός εργαλείου κοινωνικής επισήμανσης με τη μετάφραση, στο μέτρο που οι φοιτητές απέκτησαν δεξιότητες και στρατηγικές που τους επιτρέπουν:
 - α) να εντοπίζουν, αξιολογούν, καταχωρούν, δεικτοδοτούν και ανακτούν τεκμήρια,
 - β) να διαχειρίζονται, να κοινοποιούν και να διαμοιράζονται τεκμήρια στο εσωτερικό μιας μαθησιακής κοινότητας,
 - γ) να δημιουργήσουν ένα **αποθετήριο προσωπικών ορολογικών πόρων** και ταυτόχρονα να το αναγάγουν σε συλλογική βάση δεδομένων αξιοποιήσιμη από όλα τα μέλη της μαθησιακής και μιας εν δυνάμει κοινότητας πρακτικής.
- το εργαλείο αυτό, μέσω της κοινής χρήσης των ετικετών και των σχολίων, χρησιμεύει ως **μνημοτεχνικό μέσο** το οποίο υποστηρίζει την αυτόνομη και συλλογική διαχείριση των ορολογικών πόρων και τη συλλογική ευφυΐα.

Ευχαριστούμε
για την προσοχή σας!!
